

Inhoud

- 7 Kaarten & plattegronden
- 9 Woord vooraf

1 11 Slovenië en de Slovenen

- 12 Landschap
- 14 Gewesten, steden en infrastructuur
- 15 Klimaat
- 16 Flora en fauna
- 17 Bevolking
- 21 Taal
- 23 Economie
- 25 Bestuur en politiek

2 29 Slovenië: speelbal der geschiedenis

- 30 Oudheid
- 31 Middeleeuwen
- 35 Contrareformatie en absolutisme
- 37 Een kort bezoek van Napoleon en het revolutiejaar 1848
- 38 De ondergang van het Habsburgse keizerrijk
- 41 Deel van Joegoslavië
- 52 Onafhankelijkheid

3 55 Kunst en cultuur

- 56 Literatuur
- 60 Beeldende kunst
- 61 Architectuur
- 63 Muziek en dans

4 67 Eten en drinken

- 68 Eten
- 69 Eetgelegenheden

- 70 Drinken
- 71 Sloveense wijnen

5 75 Ljubljana, de elegante hoofdstad

- 77 Geschiedenis
- 78 Eerste indruk
- 79 Prešernov trg
- 85 De Oude Stad
- 96 Het universiteitskwartier
- 100 Het regerings- en museumkwartier
- 104 Rond het centrum

6 117 Noordwest-Slovenië

- 118 Grillige alpenpieken, fraaie rivierdalen en verstilde meren
- 120 Bled
- 133 Ten noordwesten en westen van Bled
- 137 Nationaal Park Triglav
- 141 Ten oosten en zuidoosten van Bled
- 159 Ten zuidwesten van Bled

7 183 Noordoost-Slovenië

- 184 Maribor
- 194 Ten westen van Maribor
- 208 Ten oosten van Maribor
- 216 Ten zuiden van Maribor
- 216 Ptuj
- 227 Celje

8 239 Zuidoost-Slovenië

- 240 Het stroomgebied van de Sava en de Krka
- 240 Novo Mesto
- 244 Ten westen van Novo Mesto
- 254 Ten oosten van Novo Mesto
- 262 De regio Posavje
- 269 Kočevski Rog en Bela Krajina
- 281 Westelijk Dolenjska

9 287 Zuidwest-Slovenië

- 288 Karst en Kust
- 289 Postojna
- 294 De omgeving van Postojna
- 300 Ten noorden en westen van Postojna
- 319 Ten oosten en zuiden van Postojna
- 322 De Sloveense kust

i 346 Algemene informatie

r 360 Register

Woord vooraf

Slovenië heeft zich na de onafhankelijkheid in 1991 in snel tempo ontwikkeld tot een welvarend Midden-Europees land. Sinds 2004 is het een gewaardeerd lid van de Europese Unie, maar toch is de voormalige Joegoslavische deelrepubliek in Nederland en België nog altijd vrij onbekend. Ten onrechte, want Slovenië heeft meer te bieden dan veel mensen denken, en het ligt bovendien dichterbij Nederland en België dan Spanje, Portugal en het grootste deel van Italië.

Behalve het befaamde Meer van Bled en de al even beroemde grotten van Postojna bezit Slovenië ook de grillige pieken van de Julische Alpen en ongerepte bergketens als de Kočevski Rog, het Pohorjemassief en de Karavanen. Als extraatje ligt onder de Julische Alpen het klassieke Karstgebied, waar je een veelheid aan bijzondere landschappelijke verschijnselen en mysterieuze grottenstelsels kunt ontdekken. Tussen de ketens en heuvelruggen door stromen mooie rivieren en liggen uitgestrekte bossen en pastorale landbouwgebieden. Beethoven liet zich voor zijn *Pastorale* niet voor niets door het Sloveense landschap inspireren. De Sloveense kuststrook is niet lang en wordt 's zomers bestormd door badgasten. Langs de kust ligt echter een handvol interessante plaatsen met mooie historische kernen. Daarvan heeft het land er nog veel meer, terwijl je ook historie kunt proeven bij een van de talrijke kastelen, kerken en kloosters. Hoofdstad Ljubljana is een elegante en prettige cultuurstad, waarin tal van historische gebouwen en delen van de binnenstad fraai zijn gerenoveerd en gerestaureerd.

Guido Derksen

Ljubljana, de elegante hoofdstad

In het vroegere Joegoslavië was Ljubljana een ietwat vervallen en enigszins sombere Oostblokstad. Sinds de onafhankelijkheid van Slovenië is het lelijke eendje in een prachtige zwaan veranderd. Talrijke renovaties, restauraties en overheids- en privé-investeringen hebben van Ljubljana het stralende middelpunt van het onafhankelijke Slovenië gemaakt. De stad is tegenwoordig elegant, zelfbewust en zelfs een tikje uitdagend geworden – behalve op zaterdagmiddag na drieën en op zondag, als een groot deel van de bevolking de stad uitgaat om de natuur op te zoeken. Uiteraard zijn nog lang niet alle sombere resten uit de socialistische periode opgeruimd (vooral in de buitenwijken kom je de grauwe Oostblokflats nog altijd tegen, en ook van Trg Republike word je niet vrolijk), maar toch heeft Ljubljana een uitstraling gekregen die bij een hoofdstad past. Dat komt vooral door de stadskern links en rechts van de Ljubljanica (de rivier die door de stad stroomt). Het mooie centrum wacht er als het ware op door de bezoeker ontdekt te worden.

< Standbeeld van France Prešeren op Presernov trg.

Ljubljana en omgeving

Wie zich laat verleiden, komt prachtige pleinen, bijzondere historische gebouwen, trendy cafés en galerieën en tal van bekoorlijke terrassen tegen in de binnenstad van Ljubljana. Her en der tref je ook allerlei opgeknapt oude binnenplaatsen aan, terwijl er ook nog eens een soort subniveau bestaat ónder delen van de stad met bars, wijnkelders, eetgelegenheden en winkels. Architectuurliefhebbers kunnen zich in Ljubljana verdiepen in de manier waarop Slovenië's beroemdste architect Jože Plečnik een groot stedenbouwkundig en architectonisch stempel op de stad heeft gedrukt; cultuurliefhebbers kunnen de goed gevulde lijst met theatervoorstellingen, festivals, concerten et cetera nalopen, en culinair geïnteresseerden kunnen een expeditie opzetten naar de goede eetgelegenheden die de stad binnen haar grenzen heeft. Kortom, Ljubljana is een stad waarin iedereen wel wat van zijn gading vindt.

Slovenië's hoofdstad is er ook een van menselijke dimensies. De stad telt inclusief buitenwijken ongeveer 300.000 inwoners en is door de ruime stedenbouwkundige opzet een aangename woon- en verblijfplaats. Het aanzicht van het centrum wordt bepaald door de middeleeuwse Oude Stad, gelegen aan de voet van de majestueuze burchtheuvel en de rivier de Ljubljanica. De rivier snijdt de stadskern in tweeën, waarbij op de westoever het 'nieuwe' centrum ligt. Hier tref je interessante historische gebouwen van wat recenter datum, waarbij de voorbeelden in Jugendstil of Sezessionstil (de Austro-Hongaarse pendant van de Jugendstil) uit het begin van de 20ste eeuw zich onderscheiden. Op de burchtheuvel, in het enorme Tivolipark, in de parken her en der in het 'nieuwe' centrum en zeker in de wijde omgeving van de stad is verder meer dan voldoende groen voor de stadsbewoner voorhanden. Een minder aantrekkelijke kant van de hoofdstad zijn de bouwwerken in zakelijk-socialistische bouwstijl in de schil rond het vooroorlogse centrum. Gelukkig streven de Slovenen ernaar om dit soort gebouwen in de komende decennia langzamerhand te vervangen.

GESCHIEDENIS

In de bronstijd en de vroege ijzertijd kwam er voor het eerst een permanente nederzetting langs de drassige oevers van de Ljubljanica. Later vestigden de Illyriërs zich aan de voet van de huidige burchtheuvel. Ze noemden hun woonplaats Emon, wat onder de Romeinen 'Emona' werd. De Romeinen hadden er eerst een belangrijke legerpost, en breidden deze in de eerste eeuwen na Christus uit tot handelsstad van formaat, op een kruispunt van handelswegen. Het moet destijds een rijke stad geweest zijn, getuige de vondst van veel gouden voorwerpen uit de Romeinse periode. De Hunnen maakten een einde aan de voorspoed toen ze Emona in de 5de eeuw plunderden. De stad viel daarna ten prooi aan Oost-Goten, Longobarden en Slaven. In de duistere eeuwen van de grote volksverhuizingen werd er daarna niet veel meer vernomen van de verlaten stad. Later vestigden zich er weer mensen. In de 12de eeuw bestond er in ieder geval een Slavische nederzetting die Luwigana heette. Deze nederzetting was eerst eigendom van Karintheï en daarna van het hertogdom Carniola; in 1220 vielen Ljubljana stadsrechten ten deel. In 1335 kwam de stad in handen van de Habsburgers, die haar Laibach noemden; de Zuid-Slaven spraken over Ljubljana. Op een korte napoleontische onderbreking tussen 1809 en 1813 na bleef Ljubljana tot in 1918 in Habsburgse handen.

De Osmaanse Turken lukte het in de 15de eeuw niet de stad eronder te krijgen, maar in de eeuw erna, in 1511, verwoestte een zware aardbeving het grootste deel van het middeleeuwse Ljubljana. In de eeuwen die erop volgden, verrees het ene renaissance- en barokgebouw na het andere in de voorspoedig groeiende handelsstad. De provinciale overheid van Carniola gaf de jezuïet Grubar aan het einde van de 18de eeuw de opdracht een kanaal te graven dat een deel

Het stadshart van Ljubljana.

van het water van de Ljubljanica om de stad heen kon leiden. Daarmee werd het mogelijk het moeras rond Ljubljana droog te leggen en werden de overstromingen van de stad voortaan voorkomen. De stad kon nog verder groeien. Het moet ook destijds al een aangenaam oord geweest zijn, want haar toenmalige bijnaam 'Bela Ljubljana' (Wit Ljubljana) sloeg op het feit dat het een erg schone en mooie stad was.

De aanleg van de spoorlijn tussen Wenen en Triëst bracht halverwege de 19de eeuw verdere welvaart. Kunsten en wetenschappen floreerden, en de stad werd het centrum van het voorzichtig ontluikende nationale bewustzijn van de Slovenen. In de 20ste eeuw gingen de twee wereldoorlogen niet ongemerkt aan Ljubljana voorbij. Vooral het Italiaanse en daarna Duitse schrikbewind in de Tweede Wereldoorlog troffen de stad zwaar. Na 1945 werd Ljubljana hoofdstad van de Joegoslavische socialistische republiek Slovenië. Logischerwijs bleef het ook na de onafhankelijkheid in 1991 de hoofdstad van het onafhankelijke Slovenië.

✓ EERSTE INDRUK

Het grootste deel van de bezienswaardigheden die Ljubljana de bezoeker te bieden heeft, bevindt zich in de drie delen van het centrum. Het oudste deel is de Oude Stad aan de voet van de markante burchtheuvel, op de oostelijke oever van de Ljubljanica. Hier liggen drie oude, langwerpige pleinen in elkaars verlengde: Mestni trg, Stari trg en Gornji trg. Aan de overzijde van de rivier is Prešernov trg het hart van Ljubljana's centrum. Zuidelijk van